

Hekimlerin Erken Yaşta Evliliklere Yönelik Farkındalıkları ve Tutumları

Awareness and Attitudes of Physicians Towards Early-Age Marriage

Nagihan Saday Duman¹, Emel Sarı Gökten², Hasan Nadir Rana³

¹Uzm. Dr., Afyonkarahisar Devlet Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı, Afyonkarahisar

²Yard. Doç. Dr., Üsküdar Üniversitesi NİSTANBUL Beyin Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı, İstanbul

³Dr., Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar

ÖZET

Amaç: Erken yaşta yapılması söz konusu olan resmi evlilikler bakımından, hekimler çocukları bir istismar şekli olan erken evliliklerden koruma noktasında önemli bir görev üstlenmektedir. Çalışmamızda ülkenin gelişmesi bakımından önemli olan bu konu hakkında hekimlerin farkındalıkları ve tutumlarının hangi yönlerde olabileceğinin ortaya konması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmaya sosyal medya yolu ile ulaşılabilen, çalışmaya katılmaya gönüllü olan hekimler davet edilmiş ve yazarlar tarafından oluşturulmuş anketi doldurmaları istenmiştir. Çalışma verileri tanımlayıcı istatistikler (aritmetik ortalama, ortanca, standart sapma, yüzde dağılımlar), kategorik verilerin gruplar arası yüzde dağılımları Ki Kare testi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Hekimlerin 1315'i (%83.9) erken evlilik tanımı ile ilgili olarak '18 yaşın altında yapılan evliliklerdir' şeklinde yanıtlamıştır. Hekimlerin 1287'si (%82.1) erken yaşta yapılan evliliklerin 'Çocuğun cinsel olarak istismar edilmesi' olduğunu vurgulamıştır. Erken yaşta evlilik yapılabilmesi için bireylerde bulunması gereken özelliklere yönelik hekimlerin yargılarında 'bireyin zihinsel yetersizliğinin olmaması, cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olması, doğacak çocuğun fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılayabilmesi gerektiği ve evlilik yapacağı yaşın önemli olduğu' ön plana çıkmıştır. **Sonuç:** Toplum tarafından erken evliliklerin normal olarak algılanması bu sorunun önlenmesini ve yasal olarak ihbarı engelleyen en önemli unsurlardandır. Hekimlerin erken yaşta yapılan evlilikler ile ilgili farkındalıkları yüksek olmasına rağmen erken yaşta evliliklerin önlenmesi noktasında toplumsal, politik ve hukuki alanda farkındalıkların artırılması gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Erken evlilik, Çocuk istismarı, Hekim, Farkındalık

(*Klinik Psikiyatri* 2017;20:203-208)

DOI: 10.5505/kpd.2017.84803

SUMMARY

Objective: In terms of official marriage, which is to be done at an early age physicians play a crucial role in protecting children from early marriage, which is a form of child abuse. We aimed to show the awareness of the physicians and the directions of their attitudes about this issue which is very important for the development of the country. **Method:** Physicians who were able to reach the research through social media and volunteered to participate in the study were invited and were asked to complete the questionnaire created by the authors. Study data were evaluated by descriptive statistics (arithmetic mean, median, standard deviation, percent distributions) and the percent distributions of categorical data between the groups were evaluated by the Chi square test. **Results:** 1315 (83.9%) of the physicians responded to the definition of early marriage that 'Marriages made under the age of 18'. 1287 (82.1%) of the physicians emphasized that early marriages were 'sexual abuse of the child'. In the judgments of physicians regarding the characteristics that should be present in the individual in order to be married at an early age such as 'that does not have mental inadequacy, that has enough knowledge about sexuality, that should be able to meet the physical and spiritual needs of the child to be born, and the age at which marriage' is important. **Conclusion:** The perception of early marriages by the society as normal is one of the most important elements preventing this problem and preventing legal legitimacy. Although physicians are highly aware of early marriages, It is necessary to raise awareness in social, political and legal contexts at the point of prevention of early marriages.

Key Words: Early marriage, Child abuse, Physicians, Awareness

GİRİŞ

Evlilik hayattaki en önemli kararlardan birisi, belki de en önemlisidir (1). Bir evliliği başlatmak ve bir ilişkiyi sürdürmek için gerekli iletişim, çatışma ve problem çözme gibi becerilere sahip olunmadan, evlilikle ilgili rollerin ve beklentilerin farkında olunmadan evliliğe başlamak evliliğin sağlıklı bir şekilde yürütmesine engel olmakta, ilişkilerin mutsuz devam etmesine ya da boşanmayla sonuçlanmasına yol açabilmektedir (2).

Evlenmeyi planlayan gençlerin, daha sağlıklı bir aile yapısı kurabilmeleri, sorumluluklarını ve kendilerini nelerin beklediğini bilmeleri, gelecekte evlilik ilişkisinin sağlıklı yürüyebilmesini sağlayacak iletişim, problem çözme gibi becerilere sahip olabilmeleri ve evlilikle ilgili gerçekçi beklentilere sahip olabilmeleri için biyopsikososyal açıdan gelişimlerini tamamlamaları gerekmektedir (3,4,5,6).

Erken evlilik; çocuğun fiziksel, fizyolojik ve psikolojik olarak evlilik ve çocuk sahibi olmak gibi sorumlulukları taşımaya hazır olmadan ve 18 yaşından önce gerçekleşen evlilikler olarak tanımlanmaktadır (7).

Kız çocuklarının henüz biyopsikososyal gelişimini tamamlamadan evlendirilmesi birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Bu çocuklara erken yaşta aile, ev, çocuk bakımı gibi sorumluluklar verilmektedir. Ayrıca akranlarından koparılmakta ve eğitim yaşamından yoksun bırakılmaktadır. Sonuçta küçük yaşta evlendirilmiş kız çocukları kendilerini dışlanmış, izole edilmiş ve mutsuz hissetmektedir. Bütün bunlar ciddi ruhsal sorunlara temel hazırlamaktadır (8).

Erken yaşta evlilik çoğu zaman erken gebelik, erken annelik demektir. Bütün gebe ergenler tıbbi açıdan riskli grup olarak değerlendirilmektedir. Erken yaşta evlenen kadımlar; erken yaşta doğurganlık, sık gebelik, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, preeklampsi, anemi, baş-pelvis uyumsuzluğu, zor doğum riski, ağır hemorajiler, doğum sonrası komplikasyonlar (vesikovajinal/rektovajinal fistüller), anne ölümleri gibi risklerle karşılaşmaktadır (9).

Erken yaşta yapılması söz konusu olan resmi evlilikler bakımından, evlenme izni için başvuruda bulunulan hastanelerde görev yapan hekimler çocukları aslında bir istismar şekli olan erken evliliklerden koruma noktasında çok önemli bir görev üstlenmektedir. İşte bu sebeple çalışmamızda ülkenin gelişmesi bakımından da son derece önemli olan bu konu hakkında hekimlerin farkındalıkları ve tutumlarının hangi yönlerde olabileceğinin ortaya konması amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Etik kurul onayının alınmasından sonra 2016 Aralık ayında sosyal medya yolu ile ulaşılarak sadece hekimlerin üye olduğu kapalı bir facebook grubunda anket paylaşıldı ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan hekimler çalışmaya davet edildi.

Araştırmanın yazarları tarafından oluşturulan anket hekimlerin erken yaşta evlilik ile ilgili bilgi düzeylerini, farkındalıklarını ve tutumlarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Anket hekimlerin sosyodemografik verilerini içeren sorularla başlamakta ve devamında erken yaşta evlilikler ile ilgili hekimlerin farkındalıklarını ve tutumlarını değerlendiren sorular içermektedir.

Çalışma için Afyon Kocatepe Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurul'undan onay alındı ve Helsinki İlkeler Deklerasyonuna uyularak gerçekleştirildi.

İstatistiksel analiz

Çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 18 paket programı kullanıldı. Çalışma verileri tanımlayıcı istatistikler (aritmetik ortalama, ortanca, standart sapma, yüzde dağılımlar) ile, kategorik verilerin gruplar arası yüzde dağılımları Ki Kare testi ile değerlendirildi. Verilerin analizinde $p < 0.05$ düzeyi anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Çalışmaya 1567 hekim katılmıştır. Çalışmaya katılan hekimlerin 1143'ü kadın (%72,9), 424'ü

erkektir (% 27,1). Hekimlere ait demografik özellikler Tablo-1'de özetlenmiştir.

Hekimlerin erken evlilik tanımına yönelik düşüncelerine baktığımızda, katılımcıların 1315'i (%83,9) '18 yaşın altında yapılan evliliklerdir' şeklinde yanıt vermiştir. Hekimlerin 136'sı (%8,7) 'erken evlilik nedir?' sorusunu '16 yaşın altında yapılan evliliklerdir', 116'sı (%7,4) ise 'Anne-baba rızası olmadan 18 yaşın altında yapılan evliliklerdir' şeklinde yanıtlamıştır. Hekimlerin erken evlilik tanımına yönelik düşünceleri; yaşı, cinsiyeti, doğum yeri, meslekte geçirilen süre ve uzmanlık alanı açısından karşılaştırıldığında sadece cinsiyet açısından anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.001$).

Hekimlerin evlilik yaşı ile ilgili görüşlerini incelediğimizde; 'Bir bireyin evlenebilmesi için en az kaç yaşında olması gerekir?' sorusuna hekimlerin 42'si (%2,7) 16-18 yaş, 339'u (%21,6) 18-20 yaş, 760'ı (%48,5) 21-25 yaş ve 426'sı (%27,2) 26-30 yaş olarak cevap vermiştir. Çalışmaya katılan

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri

	N	%
Yaş		
20-30	201	12,8
31-40	1042	66,5
41-50	280	17,9
51-60	39	2,5
61-70	5	0,3
Cinsiyet		
Erkek	424	27,1
Kadın	1143	72,9
Doğum Yeri		
İç Anadolu bölgesi	401	25,6
Doğu Anadolu Bölgesi	142	9,1
Marmara Bölgesi	283	18,1
Ege Bölgesi	190	12,1
Akdeniz Bölgesi	254	16,2
Güney Doğu Anadolu Bölgesi	103	6,6
Karadeniz Bölgesi	194	12,4
Meslekte Geçirilen Süre		
0-5 yıl	157	10,0
6-10 yıl	639	40,8
11-20 yıl	613	39,1
21 yıl ve üzeri	158	10,1
Uzmanlık Alanı		
Cerrahi branşlar	505	32,2
Dahili branşlar	995	63,5
Psikiyatri/Çocuk Psikiyatrisi	67	4,3
Toplam	1567	100

hekimler hem kadın hem de erkek için en uygun evlilik yaşını 26-30 yaş olarak belirtmişlerdir. Hekimlerin evlilik yaşına yönelik düşünceleri; yaş, cinsiyet, doğum yeri, meslekte geçirilen süre ve uzmanlık alanı açısından karşılaştırıldığında sadece cinsiyet açısından anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.001$).

Evlilik kararının verilmesinde hekimlerin 1072'si (%68,4) evlenecek bireylerin kendi kararlarının yanında ebeveynlerinin de onaylarının olması gerektiğini, 489'u (%31,2) evlenecek bireylerin kendi kararının yeterli olduğunu, sadece 6'sı (%0,4) ise evlenecek bireylerin ebeveynlerinin karar vermesinin yeterli olduğunu vurgulamıştır.

Erken yaşta yapılan evlilikler ile ilgili olarak hekimlerin görüşleri incelendiğinde, 85'i (% 5,5) evlenecek bireyde yeterli fiziksel ve ruhsal olgunluğa ulaşılmış ise sorun oluşmayacağını, 111'i (%7,1) bu konuda kararsız olduğunu, 1371'i (%87,5) evlenecek bireyde yeterli fiziksel ve ruhsal olgunluğa ulaşılmış olsa bile sorun oluşacağını belirtmiştir. Ayrıca hekimlerin 1287'si (%82,1) erken yaşta yapılan evliliklerin aslında 'Çocuğun cinsel olarak istismar edilmesi' olduğunu vurgulamıştır. Hekimlerin erken yaşta yapılan evlilikler ile ilgili görüşleri; yaş, cinsiyet, doğum yeri, meslekte geçirilen süre ve uzmanlık alanı açısından karşılaştırıldığında sadece cinsiyet açısından anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.001$).

Hekimlerin, erken yaşta evlilik yapılabilmesi için bireylerde bulunması gereken özelliklere yönelik yargıları Tablo-2'de özetlenmiştir. Buna göre hekimlerin verdiği yanıtlarda bireylerin erken yaşta evlilik yapabilmesi için 'bireyin zihinsel yetersizliğinin olmaması, cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olması, doğacak çocuğun fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılayabilmesi gerektiği ve evlilik yapacağı yaşın önemli olduğu' ön plana çıkmaktadır.

TARTIŞMA

Evlilik yaşı ile ilgili olarak; Türk Medeni Kanunu (TMK) Madde 124'te " Erkek veya kadın 17 yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hakim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple

Tablo 2. Hekimlerin erken yaşta evlilik yapılabilmesi için bireylerde bulunması gereken özelliklere yönelik yargıları

	Tamamen Katılıyorum (1)		Katılıyorum (2)		Kararsızım (3)		Katılmıyorum (4)		Tamamen Katılmıyorum (5)		Ort±SS
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Evlenecek bireyin yaşı önemlidir	829	52,9	631	40,3	39	2,5	39	2,5	29	1,9	1,6±0,81
Fiziksel hastalığı olmaması gerekir	33	2,1	62	4,0	151	9,6	986	62,9	335	21,4	3,98±0,81
Ruhsal hastalığı olmaması gerekir	316	20,2	499	31,8	286	18,3	364	23,2	102	6,5	2,64±1,22
Zihinsel yetersizliğinin olmaması gerekir	687	43,8	552	35,2	150	9,6	135	8,6	43	2,7	1,91±1,06
Ev işlerini yapabilmesi gerekir	46	2,9	355	22,7	237	15,1	698	44,5	231	14,7	3,46±1,08
Yemek yapabilmesi gerekir	28	1,8	250	16,0	177	11,3	812	51,8	300	19,1	3,71±1,01
Cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekir	26	39,9	767	48,9	77	4,9	77	4,9	20	1,3	1,79±0,85
Doğacak çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını karşılayabilmesi gerekir	877	56,0	547	34,9	51	3,3	66	4,2	26	1,7	1,61±0,87
Doğacak çocuğun ruhsal ihtiyaçlarını karşılayabilmesi gerekir	1014	64,7	481	30,7	24	1,5	35	2,2	13	0,8	1,44±0,71
Çocuk doğurmaya engel bir durumunun olmaması gerekir	87	5,6	60	3,8	110	7,0	825	52,6	485	31,0	4±1,02

16 yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak buldukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir" şeklinde belirtilmektedir (10).

Türk Ceza Kanunu'nda; " 15 yaşından küçük çocuklara karşı ister rızasıyla ister cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel istismar suçuna 3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası verilebilecek " olduğu belirtilmektedir (11). Çocuk Koruma Kanunu'na göre ise; " Çocuk; daha erken yaşta ergin olsa bile 18 yaşını doldurmamış kişidir. Korunma gereksinimi olan çocuk; bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal ve istismar edilen ya da suç mağduru çocuk şeklinde kabul edilerek çocuğun korunması gerekliliğini ortaya koymaktadır" şeklinde tanımlanmaktadır (12). Bu tanımlamalara göre erken yaşta evlilik denilince; reşit olma yaşı 18'in altında gerçekleştirilen, resmi nikahla yapılan evlilikler anlaşılmaktadır.

Türkiye'de Medeni Kanun'unda belirtilen özelliklere göre, bir hakimin kararı ile yapılan erken evlilik oranları %16,8 olarak saptanmıştır (13). Ertem ve Koçturk evlilik geleneklerine ilişkin görüşleri inceledikleri çalışmalarında, Günaydoğu'daki kadınların % 42'den fazlasının 18 yaşından önce evlendiğini ve evlenmek için en uygun yaşın 15-20 yaş arası olarak belirtildiğini bildirmiştir (14).

Çalışmamıza katılan hekimlerin büyük çoğunluğu (n=1315, %83,9) erken yaşta evlilik tanımını '18 yaşın altında yapılan evliliklerdir' şeklinde belirtmiş, sadece 136 (%8,7) hekim '16 yaşın altında yapılan evliliklerdir' şeklinde cevaplamıştır. Bu bulguya göre hekimlerin erken yaşta evlilik tanımına yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu düşünülmüştür. Hekimlerin erken evlilik tanımına yönelik cevapları sosyodemografik verilerine göre karşılaştırıldığında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmış, ancak bu farkın çalışmaya katılan kadın hekimlerin sayısının erkeklere oranla daha fazla olmasından kaynaklandığı

düşünülmüştür.

Türkiye Aile Yapısı Araştırması sonuçlarına (2011) göre erkeklerde 18 yaş altı evlenme sıklığı %6,5 iken kadınlarda %29,2 olarak saptanmıştır (15). Ancak, çalışmalar Türkiye'de çocuk evlilik sıklıklarının bölgelere, yerel, sosyal ve kültürel örüntüye göre farklılaştığını göstermektedir (16). Çalışmamızda 'Bir bireyin evlenebilmesi için en az kaç yaşında olması gerekir?' sorusuna hekimlerin sadece 42'si (%2,7) 16-18 yaş olarak yanıt vermiş, çoğunluğu (%75,7) ise 20 yaşın üzerinde olması gerektiğini vurgulamıştır. En erken evlilik yaşını 16-18 olarak belirten hekimlerin doğum yeri incelendiğinde, Doğu Anadolu, Güney Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgesi olarak saptanmıştır. Daha önce ülkemizde yapılmış olan araştırmalarda kız çocuklarda erken evliliğin en yaygın olduğu bölge Doğu Anadolu Bölgesi ve İç Anadolu bölgesi olarak saptanmıştır (13). Özellikle geleneksel ve ataerkil yapıya sahip toplumlarda bazı kültürel ve sosyal normlar nedeniyle erken yaş evlilikler normal kabul edilmektedir. Çalışmamızın sonuçlarına göre hekimlerin sadece 42'sinin 16-18 yaş en erken evlilik yapılabilecek yaş olarak kabul etmesi, çocuk yaşta yapılan evliliklere bakış açısının bölgelere göre değiştiğini ve kültürel örüntülerden etkilendiğini düşündürmüştür.

Uluslararası anlaşmalarla belirtilen standartlara göre, 18 yaşın altındaki bireylerin henüz ruhsal ve fiziksel gelişimini tamamlamadan yaptıkları her evlilik "erken evlilik" olarak tanımlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımlamasına göre; çocukluk döneminde yapılan evlilikler çocuk istismarı olarak kabul edilmektedir (17). Bu noktada çalışmamıza katılan hekimlerin 1287'sinin (%82,1) erken yaşta yapılan evliliklerin aslında 'Çocuğun cinsel olarak istismar edilmesi' olduğunu vurgulaması ile hekimlerin çocuk yaştaki evliliklere yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye'deki evliliklerin kuruluşunda, evlilik kararının aileler tarafından verilmesi ve ardından evlenecek çiftin onayının alınması sık görülen bir evlenme biçimidir. Kadınların onayını almadan ailelerin kararlaştırdığı evliliklerin yarıya yakınının 18 yaşından önce yapıldığı tespit edilmiştir.

Evliliğine kendisi karar veren ya da kaçarak evlenen kadınlar arasında erken evliliklerin yüzde 20,6 olması, erken evliliklerde aile kararının daha belirleyici olduğunu göstermektedir (13). 18 yaşından önce evlenmiş olan kız çocuklarının değerlendirildiği bir çalışmada, çocukların % 22,9'unun kendilerinin onayı olmadan evlendirildikleri bildirilmiştir (18). Çalışmamızda hekimlerin 1072'si (%68,4) evlilik kararının verilmesinde evlenecek bireylerin kendi kararlarının yanında ebeveynlerinin de onaylarının olması gerektiğini vurgulamıştır. Bu sonuç eğitim düzeyi yüksek olan hekimlerde bile evlilik kararının verilmesinde toplumsal kültürel değer yargılarının baskın olduğunu düşündürmüştür.

Kız çocuklarının henüz biyopsikososyal gelişimini tamamlamadan evlendirilmesi birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Bu çocuklara erken yaşta aile, ev, çocuk bakımı gibi sorumluluklar verilmektedir (8). Erken yaş evliliklerinde henüz fiziksel ve psikolojik gelişimini tamamlayamamış kız çocuğuyla girilen cinsel ilişki, çocuk için travmatik olabilmekte ve henüz kendi vücudunu tanıyamamışken bir erkeğin vücudunu tanımak zorunda bırakılmaktadır. Çoğu kez isteği dışında evlendirilen kız çocuğu cinselliğini de isteği dışında yaşamaktadır (13,17). Ayrıca erken yaşta evlilik çoğu zaman erken gebelik, erken annelik demektir. Erken yaşta evlenen kadınlar; erken yaşta doğurganlık, sık gebelik, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, preeklampsi, anemi, baş-pelvis uyumsuzluğu, zor doğum riski, ağır hemorajiler, doğum sonrası komplikasyonlar (vesikovajinal/rektovajinal fistüller), anne ölümleri gibi risklerle karşılaşmaktadır (9). Erken yaşta anne olanların, erişkin annelere oranla bilgi ve eğitim düzeyleri açısından daha düşük düzeyde oldukları, yaşadıkları deneyimlerin daha sınırlı olduğu ve ekonomik açıdan daha yetersiz oldukları belirtilmektedir (19). Bu hususlar dikkate alındığında çalışmamıza katılan hekimler de evlenmek için başvuruda bulunan çocukların zihinsel yetersizliğinin bulunmaması, cinsellik hakkında yeterli bilgiye sahip olması, doğacak çocuğun fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarını karşılayabilecek eğitim ve bilgi birikimine sahip olmaları gerektiğini vurgulamışlardır.

Çalışmamızın oldukça büyük sayıda ve her bölgeden hekime ulaşılmış olması güçlü yönü olmakla bir-

likte sosyal medya yoluyla anket doldurularak yapılmış olması, erken yaşta evliliklere yönelik farkındalık ve tutumları değerlendiren, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan bir ölçeğin kullanılmamış olması ve açık uçlu soru içermemesi en önemli kısıtlılıklarındandır.

SONUÇ

Erken evliliklerin önlenmesinde öncelikle; yasal düzenlemelerin yapılmalı, çocukların eğitime devamlılığı sağlanmalı, çocuklarının erken evlendirilmeleri sürecinde doğrudan ya da dolaylı olarak yer alan birçok kamu görevlisinin ve hatta erken yaşta evlilikleri normal kabul eden toplumsal çevrenin erken evliliklerin çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri konusunda duyarlılığı artırılmalı ve farkındalığı sağlanmalıdır.

Hekimlik tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de toplumsal statünün yüksek olduğu bir meslektir. Uzun ve zor bir eğitimin ardından sosyokültürel olarak daha donanımlı insanlar yetişmekte ve hayata dair daha olgun bir bakış açısına sahip olmaları beklenmektedir. Ancak tüm meslek gruplarında olduğu gibi hekimlerin de hayata dair bakış açılarının gelişiminde yaşadıkları kültürün ve toplumun algıları önem taşımaktadır. Erken evliliklerin önlenmesinde toplumun eğitimi ile yanlış dini algıların ve geleneksel uygulamaların önlenmesi büyük önem taşıdığından hekimlerin bu konuda bilgili ve donanımlı olmasının çözüme katkılar sağlayacağı kuşkusuzdur.

Yazışma adresi: Uzm. Dr. Nagihan Saday Duman, Afyonkarahisar Devket Hast. Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Bölümü, Afyonkarahisar. n_saday@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Şenel-Günayer, H. Eş Seçimi Kararı. Yavuzer H, editör. Evlilik okulu. İstanbul:Remzi Yayınevi; 2004.ss.53-67.
2. Hamamcı Z, Buğa A, Duran Ş. Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Yaşantısı ile İlgili Bilgi Kaynaklarının ve Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçlarının İncelenmesi. Aile ve Toplum 2011; 7(26):33-50.
3. Duncan SF, Box G, Silliman B. Racial and Gender Effects on Perceptions of Marriage Preparation Programs among College-Educated Young Adults. Family Relations 1996; 45(1):80-90.
4. Martin PD, Specter G, Martin M, Martin D. Expressed Attitudes of Adolescents Toward Marriage and Family Life. Adolescence 2003; 38(150):359-367.
5. Silliman B, Schumm WR, Jurich A. Young Adults' Preferences for Premarital Preparation Program Designs: An Exploratory Study. Contemporary Family Therapy 1992; 14(1):89-100.
6. Silliman B, Schumm WR. Adolescent Perceptions of Marriage and Premarital Couples Education. Family Relations 2004; 53:513-520.
7. United Nations Children's Fund (UNICEF). Progress for Children: A World Fit for Children Statistical Review. Protecting against Abuse, Exploitation and Violence: Child Marriage, 2007.
8. East P, Felice M. Adolescent pregnancy and parenting: Findings from a racially diverse sample. Mahwah NJ: Erlbaum; 1996.
9. Aile Yapısı Araştırması. Türkstat/ Başbakanlık Aile ve Toplumsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2006. ailetoplum.aile.gov.tr/data/54292ce0369dc32358ec2a46/aileyapısı%202006%20.pdf
10. Türk Medeni Kanunu (TMK) 2001 Türk Medeni Kanunu, <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4721.html>
11. Türk Ceza Kanunu 2004 Türk Ceza Kanunu, <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>
12. Çocuk Koruma Kanunu 2005 Çocuk Koruma Kanunu, <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/1527.html>
13. Yüksel-Kaptanoğlu İ, Ergöçmen B. Çocuk Gelin Olmaya Giden Yol. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi 2012; 15(2):129-161.
14. Ertem M, Koçturk T. Opinions on early-age marriage and marriage customs among Kurdish-speaking women in southeast Turkey. J Fam Plann Reprod Health Care 2008; 34(3): 147-152.
15. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye'de aile yapısı araştırması. Ankara: Afşaroğlu Matbaacılık;2011. http://www.ailetoplum.gov.tr/upload/athgm.gov.tr/mce/2013/day_a_kitap_butun.pdf.
16. Özcebe H, Biçer Küçük B. Önemli bir kız çocuk ve kadın sorunu: çocuk evlilikler. Türk Pediatri Arşivi 2013; 48(2):86-93.
17. Hervish A, Feldman-Jacobs C. 2011 "Who Speaks For Me", Population Reference Bureau Policy Brief. International Planned Parenthood Federation (Ippf), The Forum on Marriage and The Rights of Women and Girls, United Nations for Population Association
18. Soylu N, Ayaz M. Adli değerlendirme için yönlendirilen küçük yaşta evlendirilmiş kız çocuklarının sosyodemografik özellikleri ve ruhsal değerlendirmesi. Anadolu Psikiyatri Derg 2013;14:136-44.
19. World Health Organization. Adolescent Pregnancy. 2008. http://www.who.int/maternal_child_adolescent/documents/mps_nnotes_2_1r.pdf